

SEVERINUL

ZIAR POLITIC SĂPTĂMÂNAL.

Prețul abonamentului :

pe un an . . . . . 8 coroane
 " 1/2 " . . . . . 4 "
 " 1/4 " . . . . . 2 "
 Prețul unui număr . . . . . 20 fil.

Proprietar și redactor responsabil :

OCTAVIAN BORDAN.

Redacțiunea : Caransebeș, strada Constantin Burdiz.
 Administrația : Caransebeș, strada Parcului 774.

Numărul telefonului : 44.

Manuscripte nu să inapoiază.

DUPLICITATEA.

O biată clică se zvârcolește de moarte. Un curent nou ar dori să creeze în comitatul nostru, un grup de tineri însuflețiți pentru... pentru ce? Nici ei n'ar ști spune de unde au plecat și unde voesc să ajungă. Scop bine determinat nu pot avea, fiind elemente atât de eterogene, ca focul și apa.

E ceva nostim, să vezi la braț, luptând alături pe Dr. Em. Iakabffy cu Ciupe, pe Dr. Horvath cu Bubi Vladone. Oameni, cari până eri reprezentau curente opuse politice, curente cari purtau între sine lupte pe viață și moarte, și ș'acum au dat mâna de frate, pus-au umăr la umăr, ca să lupte pentru... binele public. S'ar părea cam curios, dar de fapt așa este.

Cine sunt cei aliați? Dl Dr. Elemér Iakabffy, fiul fostului comite-suprem al comitatului nostru, reprezentant al vechiului sistem politic, a crezut, că e bine să răzbune căderea tatălui său la ultimele alegeri dietale și în ciuda sa s'a năpustit cu toată furia asupra celor dela comitat și asupra Ilustrității Sale dlui C. Burdia, rivalul tatălui său. Nu era vorba de o cauză mai înaltă, ci de nimicirea unor persoane, și era ceva prea firesc, ca să își afile soți de luptă. I-a aflat. În fundul Almajului a aflat doi luptători voinici: Dl Bubi Vladone și Dr. Horváth. Și ei aveau motive a fi supărați pe dl Burdia, pentru-că nu se dăduse unealtă lor, contra protopretorelui Péczely și nu le ajutase se pună ei mâna pe conducerea cercului Bozovici. La Lugoj a aflat dl Iakabffy pe *naționalistul* înflăcărat, care în diferite rânduri își schimbase vederile politice și avea și el motive a fi supărat pe dl Burdia.

Voinicii s'au înarmat și au plecat la luptă. Au lucrat cu toate mijloacele, până ce s'au convins, că săbiile lor sunt ruginite, ear' puștile de soc. Lumea nu i-a luat în serios și acum mai pot aștepta până vor ajunge la

izbândă, până își vor vedea visurile realizate.

Au început în Lugoj. Au înființat o foaie anume pentru scopurile lor. Foaia a rămas necetită, ei nebăgați în seamă, ear' cei calumniați au eșit cu atât mai curați în fața oamenilor cu scaun la judecată. Ei sunt însă invențioși. Au scris o broșură despre chestia românească, s'au prezentat pe sine de cei mai înflăcărati aderenti ai sistemului politic de azi, combatând și acolo pe pretenșii lor contrari. Săgețile cele mai otrăvitoare erau îndreptate asupra dlui C. Burdia. Am arătat deja în foaia noastră cuprinsul broșurii dlui Dr. Horvath și am respins cu indignare calumniile aruncate asupra dlui C. Burdia. Nu li-a succes nici să nimicască ne dl Burdia, nici să facă din Badescu, protectorul lor, episcop. Ce tablou frumos să vezi pe fiul fostului secretar de stat mergând în cele politice alături de cei mai intransigenți *naționaliști* (sic!) numai pentru a lovi în unele persoane, cari nu le convin.

A venit congregația de toamnă. Fostul colaborator la foaia Kossuthistă „Magyarország”, de prezent încarnatul *naționalist* și poate liberalul de mâne Dr. Ciupe, a crezut a da în dl Burdia din nou cu copita, făcând următoarea interpelare :

„Dacă ține de compatibilă cu demnitatea presidentului Comunității de avere acel rol funest, pe care îl joacă în cele politice Burdia, ca exploatator al „patriotismului” ca marfă. Intre altele aduce, ca exemplu cum Burdia, ca president al Comunității ce avere, a silit pe un diurnist al acelei Comunități să iese răspunderea în fața curții cu jurați pentru 4 articoli „agitatrici” ai avocatului acelei Comunități Dr. Nicolae Ionescu, pentru cari articoli a fost condamnat diurnistul Amos Tulea la temniță de stat și ulterior a mai fost dat afară și dela Comunitate”.

Câtecuvinte în interpelația lui Ciupe atâtea readevăruri. Toată lumea românească cunoaște activitatea politică a dlui Burdia, care nici odată nu s'a

abătut dela calea cinstei, ci și-a mers cu vizirul deschis calea sa pentru binele patriei și al poporului român.

Pe exploatatorii patriotismului ca marfă îi găsia Dr. Ciupe în altă parte, dacă era condus de iubirea de adevăr și dreptate. Dl Burdia nu prin cuvinte, ci prin fapte arată că este bun patriot și bun fiu al poporului românesc în același timp, știind, să împreune în cel mai ideal chip iubirea de patrie și iubirea de neam. Primiriile grandioase, ce i-se fac în toate părțile graniței din partea poporului recunoscător sunt pentru dl Burdia cele mai bune atestate despre cinstea sa în cele politice, și între împrejurările de azi suntem siguri, că o laudă din partea dlui Ciupe numai supăra l-ar putea. În ce privește activitatea politică a dlui Burdia, Ciupe și-a primit binemeritata lecție din partea congregației, care a erupt în strigăte de „Să trăiască” la adresa dlui Burdia.

E o minciună grosolană, că dl C. Burdia ar fi silit pe Amos Tulea să primească responsabilitatea pentru articolii *Renașterii*. Trebuie să știe fiecare jidoveț, că Amos Tulea a fost redactorul responsabil al *Renașterii* și ca atare a primit responsabilitatea pentru articolii încredințați, fără a fi silit de cineva. E irrelevant, că cine a scris articolii respectivi, căci doară și la *Drapelul* s'a întâmplat, că dl Dr. C. Jurca ca redactor responsabil a stat 8 luni în închisoare pentru un articol scris de alții. Afacerea cu articolii încredințați e afacerea privată a dlui Dr. Nicolae Ionescu, care — suntem siguri — nu va cere sfaturi în lucrările sale dela dl Ciupe, care ar putea să-și mai bată capul și cu năcazurile sale, cari l-au cam copleșit. Nu crede dl Ciupe, că ar fi bine ca fiecare să măture înaintea casei sale și să nu-și bată prea mult capul cu afacerile altora?

Interpelările și denunțările dlui Dr. Ciupe nu vor putea opri în calea lor

pe cei cinstiți, cari nu lucră pentru binele lor privat, ci pentru binele obștesc.

Desvălirea statuei eroniei din 48: Maderspach, s'a făcut cu mari serbări naționale în comuna Ruszkabánya, în 10 ale lunii curente. La serbări, Dieta țării a însărcinat cu reprezentarea ei pe Il. Sa dl consilier și deputat dietal *Constantin Burdia*, care a și plecat la fața locului cu trenul special, anume pentru aceste serbări. Prezente au fost la desvălire, toate autoritățile civile, oficiile de stat, comitatense, școlile din loc, elevii gimnaziului de stat cu profesorii în frunte. Autoritățile comitatense au fost reprezentate prin d-nii comite-suprem Il. Sa *Fialka Károly*, dl subcomite *Issekutz A.* și alții. Cu tot timpul ploios, lume a fost multă. Serbarea a fost impozantă. Cununi cu pantlici treicolori au fost depuse din partea tuturor societăților din țeară a orașelor și particularilor cari au păstrat în inimile lor regretele patriotice: eroinei Maderspach. În unul din numerii viitori, vom aduce la cunoștință cetitorilor noștri: suferințele ce le-a îndurat martira, în nețărmurita sa iubire față de patria sa.

Serbările și Congresul bisericesc la Sibiu. Joi, în 14 l. c. st. n. s'a deschis sesiunea ordinară a *Congresului bisericesc* al provinciei metropolitane ort. rom. din patrie, care va ține cam 8 zile. — În decursul acestei sesiuni se vor întretese și serbările centenare dela nașterea *Marelui Șaguna*. În fața acestui act de mare însemnătate și cu pietate și smerenie ne închinăm

memoriei Marelui arhieru *Andrieu baron de Șaguna*. — Magistratura orașului Sibiu, într'o ședință a sa a decis, ca să vecinicească numele Marelui arhieru, punând numele unei strade a Sibiului: *Strada Șaguna*.

Alegeri pentru Congregație. Foaia oficioasă comitatensă publica alegerile pentru complinirea prin alegere a mandatelor cari expiră în anul acesta. Alegerile se vor efeptui în zilele de 16, 17 și 18 Novembre st. n., anume: în Făget la 18 Nov., în Recița-rom., la 16 Nov., în Lupac la 17 Nov., în Oravița-mont., la 17 Nov., în Orșova la 18 Nov., în Sacul la 17 Nov. st. n.

Congregația de toamnă a comitatului Caraș-Severin

În 5 ale lunii curente, s'a ținut obișnuita congregație de toamnă a comitatului nostru. Au fost la ordinea zilei peste 250 puncte, pentru desbatere; afaceri curente administrative. — La începutul ședinței, sala eră aproape plină, care în curând însă s'a rărit, rămânând aproape numai oficianții. Asta e încă un semn regretabil, dintre alte multe a d-lor „naționaliști“, cari numai până atunci sunt prezenți, până când au nescai material de răfuială sau de ciartă. Incolo apoi ce le pasă, de obiectele puse pe tapet, că sunt: pentru sau îndefavorul comitatului, lasă totul în grija sortii, îndepărtându-se satisfacții și bătându-se pe pept, că au luat și dânsii parte la desbateri. De fapt însă numai până, când careva a făcut puțină gură contra acelora, cari le stau în cale, pentru a nu-și putea domni muransigenți făuri interesele proprii „mari și sfinte“.

La 9^{1/2} ore, dl comite-suprem Il. Sa *Fialka Károly* heschide ședința, salutând pe cei prezenți. — Dl dr. M. Deutsch face propunerea relativ la secularizarea averilor bisericești. Lud. Kokay, interpelează în privința sistării acceleratului de 12 ore resp. 4 ore d. am. între Budapesta—Orșova, apoi relativ la înființarea unei sucursale postale în Lugojul german și asupra unei școale comerciale în Lugoj; dl dr. I. Haus asupra acuzelor contra prim-pretorului D'Elle Vaux. Dl dr. A. Ciupe asupra primar dlui Octavian Bordan, Il, Sa dl C. Burdia și asupra urcării salariului căpitanului de poliție al Lugojului.

Dl vice-comite *Issekutz Aurel*, răspunde dlui Dr. Haus, că în privința acuzelor ridicate contra prim-pretorului D'Elle Vaux nu s'a putut dovedi nici o singură acuză; lui dr. Ciupe, că nu se simte îndemnat a controla atitudinea publică a primarului *Caransebeșului* și a *presidentului „Comunității de avere“* în chestia salariului căp. de poliție al Lugojului, a convocat o consfătuire intimă, care a urmărit orientare și informare reciprocă, lui Deutsch, că primește propunerea. *Re-pinge în general acuza, că organele comitatense nu și-ar face datoria.* Întrându-se la ordinea zilei, se votează preliminarul comitatens pro 1910 și impozitul ad. comitatens de 4% pentru acoperirea deficitului. Mare desbatere s'a desvoltat la chestia secularizării averilor bisericești. Comitetul permanent, propune însă trecerea la ordinea zilei asupra acestor curente lipsite de actualitate. După multe interpelații și discuții, pe tema secularizării, s'a dovedit, că averile din chestiune *nu sunt averi bisericești, ci de stat*, pe cari statul le-a dat bisericeșilor în schimbul unor prestații, cari azi au încetat. Majoritatea a primit propunerea comitetului permanent, de a se trece la or-

„FOIȚA SEVERINULUI“.

Crucea din poiană.

— Novelă populară —
de
George M. Dopp.

I.

Liniștit, ca o mânăstire, a cărei viață călugărească, vecinic să scurge în rugăciuni, în chipul unui cuib de rândunele părăsit, la poalele dealurilor acoperite cu păduri seculare, având înfașurarea unui cimitir, e comuna Agârbiciu.

Prin inima comunei, spintecă șuerând, ca un șarpe, vâlcica: „Valea șoalei“, care se varsă apoi în dezmerdatul riuleț „Visa“. Ambele aceste râulețe încongioară apoi comuna, ca un râu de apărare a unei cetăți. — În partea din spre răsărit a comunei e uriașul deal „Copu“, la apus însă e „Coasta“ poenii, acoperită cu o pădurice de brădet. Dacă suim însă poteaca ce duce pieziș pe șoldul Coastei, la o răspântie, ne întoarcem după coastă și apucăm calea contrară celei dintâiu, aflându-ne în fața unei priveliști încântătoare, unde peptul muritorului obosit de suișul dealului, suge cu lăcomie aerul atât de dulce și dumnezeiesc, al codrului. La o înălțime de mai multe sute de metri după ce am urcat coasta, ajungem întrun codru de fag, o minune a naturii, pe care

il spintecă o poteacă; iar după 1/2 oară de umblat prin inima pădurii, deodată ni-se deschide înaintea ochilor un luminiș, ca și cum ceriul ar fi spart în două. Ne aflăm în fața unei lunci, cu iarbă crudă și grasă, presărată cu miliarde de floricele sălbatice, a căror miros îmbată mintea omului; iar sufletul cuprins de acest miros sălbatec se pare dus într-o lume de llene cosânzene, răpit de farmecul vrăjit al naturii, omul obosit, își uită de toate grijile și poverile mizerabilei vieți, iar cugetul îi zboară la alte lumi, nepătrunse încă. Aci în mijlocul pădurii, ocolită din toate părțile de un zid puternic de fagi seculari e — Poiana.

Pe un dâmpuleț, în forma unui mormânt, uitat de lume, părăsit de toți, în partea dinspre miazăzi a Poenii, e înfiptă o cruce de stejar. Locuitorii comunei A., din fire oameni foarte evlavioși, muncitori neobosiți, de câte ori trec pe lângă crucea din Poiană, își descoper cu evlavie capul, își fac semnul sfinteii cruci, șoptesc o mică rugăciune și se perd în miezul codrului, pe poteaca, care taie o parte a poieni, pentru a eși din nou la luminiș, unde iar încungiurat de păduri seculare, se află o falcă de câmp pe o pulpă de deal, arător, pământ productiv unde nu se face ala decât cucuruzul.

* * *

Tăcută, ca o taină, să lasă a lene sara. În straiu de umbră sură, ca o stafie se îmbracă încetinel pământul. În codru ziua moare, pe luncă înceată coasa, după care, firicelele de iarbă și nevinovatele floricele, stau poloage, culcate la pământ, ca și cum ar sta pe câmpul de glorie, cadavrele vitejilor soldați, ruți de ghiulelele năpraznice a tunului, sabiei și morții. Mirosul dulce de fân înviorează plumăna omului obosit; iar greurușii încep a-și înălța cântecul lor, în tăcerea apropiatului întunec, părănd a cor de voinici cântând din cavale și fluere, cari stânși de dorul iubitelor și blăstâmați de soarte își cântă dorul lor, în legănarea adierei dulce a sării. Luminătorii de pe bolțile eterne încep să-și tremure sclipitul, oglinzându-se în tânguitorul izvor din inima pădurii.

E pace pe pământ. E liniște pe luncă; iar în negru vârf de munte s'aprinde zarea brună a îngânduratei și visătoarei lune. Câte un lătrat de câine sparge liniștea, vestind călătorului, că strunga și stâna e aproape. Oile prin blehăitul lor își caută mieluseii. Colo pe dunga unui deal pleșuv, ciobanii sunt strânși în jurul unui foc; iar dulăii dau ocol în jurul stâniei, dând din coadă voiași, simțind mirosul plăcut al mămăligii.

În jurul focului cu capetile descoperite, sleiți de foame, înghit cu lăcomie mămăliga cu brânză proaspătă: baciul (sămădăul) Con-

dinea zilei. Congregația s'a încheiat seara la oarele 6^{1/2}, după-ce toate obiectele puse la ordinea zilei au fost isprăvite.

„Drapelul,“ însuși mărturisește, că afară de referenți, abia trei-patru membri erau de față la debateri, ceea ce însuși întărește șirele noastre din fruntea acestui raport. Dacă noi, cei grupați în jurul „Severinului“ cutezăm, a le da arama pe față, domnii „naționaliști“ se năpustesc asupra noastră, apostrofându-ne, că-i insultăm. Nu insultăm pe nime, nici acum, când zicem, că: o ședință a congregației, în care sunt puse pe tapet atâtea lucruri de mare interes pentru populațiunea comitatului, nici de cum nu se poate petrece prin „picanterii“ — cum le numesc ei — și cum d-nii naționaliști d'alde Ciupe et. comp., au încercat a opri cursul liber al debaterilor de mare interes cu lucruri, cari nu se țineau de congregație. D-nii naționaliști și prin asta au dovedit, că ținta li-e a pune numai bețe în roate, și a opăci timpul cu încăpățineri fără nici un rost. Au dovedit dânsii și deastădată, că nu au la inimă interesele poporului, pe care se timbrează înșiși, că-l reprezintă, ci au căutat cu lumina: ciarta, de care li-e atât de drag, — apoi ura arătată și aci contra Il. Sale d-lui *Constantin Burdia* și a d-lui primar *Octavian Bordan*, căutând d-nii naționaliști a discretă persoana dânsilor în sus și în jos, în fața lumii, care și așa nu îi ia în serios, știind doară toți cari sunt cu scaun la judecată, că ținta d-lor naționaliști et. comp., e a stăpâni situația în toate direcțiunile. S'au înșelat însă, deoarece lumea îi cunoaște și le știe prețui jaluzia de care sunt cuprinși. Dovadă e doară și faptul, că după ce domnii naționaliști, au văzut, că nu le succed „picanteriile,“ au golit sala de ședințe, nepăsându-le de punctele ce erau spre dezbateri; iar spusele noastre, le întărește însuși „Drapelul“ Nr. 101, în primul său articol.

Târgul de țară din Caransebeș.

Târgul de toamnă ce s'a ținut în zilele de 7—8 și 9 ale luni curente în Caransebeș a fost unul dintre cele mai bine cercetate târguri din patrie. Piațul de vite, încă din ajun eră aproape cu totul ocupat. În 7 ale luni c., ziua târgului, a fost îndesuală de vite la intrarea în piațul vitelor cornute, încât credeai, că e o revoluție. Indesuală, ce de obicei e înrădăcinată în sufletul vânzătorilor, ca să ajungă care de care mai repede la țintă, ca fiecare să fie primul la vânzare, periclită chiar viața autorităților, cari erau puse pentru ținerea ordinei. — Cu toate, că circulația deocamdată a fost cam împedecată de asfaltatorii, cari sunt în toiul muncii, pe strada principală, totuși târgul a fost peste așteptare, bine cercetat.

Vitele cornute, oile și caii au fost din belșug, și cu toate astea mulți cumpărători s'au dus fără de a-și putea completa numărul de vite ce plănuiseră a cumpăra. Au fost vite multe, au fost însă cu mult mai mulți cumpărători, așa încât ar mai fi putut avea trecere încă alătea vite, ca și câte erau. Piațul de rămători, a fost cam slab cercetat, asta din cauza, că eră oprit, și abia cu o săptămână înainte de târg s'a știut, că e liber. Neguțători au fost mulți, așa, că nici barem o vită, nu știm să se fi întors acasă, toate sau vândut.

Piațul din mijlocul orașului, care de altfel e destul de spațios și e destinat pentru comercianți, industriași, ca și cum de astădată au cercetat piațul orașului nostru din cele mai îndepărtate orașe ale patriei, nu s'a mai pomenit la noi. Cumpărători de asemenea au fost din belșug. După acestea toate, suntem în plăcuta poziție a accentua, că destinele orașului nostru sunt în bune mâni încredințate, Caransebeșul zi de zi înaintează pe calea progresului cu pași repezi și siguri, întru a-

jungerea devizei, că nu peste mult va întrece pe cele mai vestite orașe din patrie, în privința comerțului și industriei. — Vre-un incident neplăcut nu avem de înregistrat, totul a decurs în cea mai perfectă armonie. Poliția și de astădată a fost la culmea chemării ei, așa, că comercianții străini, cari au cercetat piațul nostru s'au dus pe la căminurile lor deplin satisfăcuți, atât asupra bunului târg ce au făcut, cât și asupra faptului, că au fost bine păziți de poliția noastră eminentă; iar avutul lor nu a fost atacat de pungași.

CRESTĂTURI.

Tot ei de cătră pădure. Nu trece număr, ca foile naționaliste să nu se arunce asupra noastră, injurându-ne, folosind cele mai necinstite epistete la adresa bărbăților luminați și conduși de adevărata dragoste pentru tignitul viitor al poporului, asupra celor grupați în jurul „Severinului“. Ne timbrează de „trădători“ și „vânzători“, dacă noi dorim și căutăm modul cinstit a bunului traiu al poporului român cu cel maghiar. Matadorii din partidul „național“ la toate adunările populare, unde își țin dările de seamă, nu ne cruță. Maniu, Șt. Pop, Vlad, Vajda și ceilalți înșiși au ținut să ne execute, aruncând asupra noastră întreg noroiul lumii, cu prilejul dărilor de seamă. Această atențiune, ce ni-o dau, ne surprinde, fiindcă în dările de seamă de până acum ne-au ignorat. — Lucrul se explică foarte ușor. Alegerile de deputați, așa se vede, par-că s'ar apropia. I-a prins pe voinicoșii naționaliști frica de noi. Foile lor se svârcolesc ca peștele pe uscat, că se văd lipsite de spriginul poporului, care e sătul de „cauza lor mare și sfântă“, așa, că se văd silite, ca ele înșile să-și sape mormântul, perzându-și terenul de exploatare din mijlocul poporului român, pe când „Severi-

stantin, păcurarii Ghiță, Simion și strungarul Niculiță. E tăcere în jurul lor și de departe poți să le auzi răsufierea, toți sunt îngândurați. Fiecare are câte un dor. Ghiță e un voinic de fecior, ca bradul din munte, un păr lung și mătăsoș, negru ca pana corbului îi alunecă pe cîafă, acoperindu-i umerii, niște ochi negri, ca mura, scânteietori, ca niște săgeți de fulger îi sunt înfipti sub fruntea-i lată. Simion e mai mic, îndesat, cu un păr de culoarea bobului de grâu. Are o uitătură de șarpe, niște sprâncene mari și ochi căpriei. De pe fața și uitătura lui se poate cunoaște, că e un suflet stricat, o inimă tirană, un scornitor de toate relele, netemător de nime, obraznic, norocos însă la toate ce începe, și din toate încurcăturile știe să se dezbrace cu o viclenie de vulpe.

Baciul Constantin, după ce isprăvise cu cina, își face semnul sf. cruci și se duce în stână să se deie somnului, pe când tinerii păcurari se împrăștie fiecare pe la turmă, uitându-se ambii cu grije, dacă cuțitele dela cingătoare sunt la locul lor. Își zvârlu unul altuia câte o uitătură plină de ură, semn că au în ascuns unele răfuelei pe cari într'o seară binevenită le vor mântui, cu ajutorul junghiurilor.

*

Era o seară frumoasă de lunie. Pe poteca, ce, ca o dungă de trăznet șerpuește

dela moara Târnavei, prin pădurea din Valea mare spre poiană, — vedem două umbre rătăcind pe potecă. Mergeau pentru a ajunge de cu vreme în sat. Era morarul Nistor, om cam de 50 de ani și fiicăsa Floarea. Deodată niște nouri negri se ridică dinspre apus și ca duși de un vânt năpraznic se apropiau cu groază de pădure, fulgerând și troznind văzduhul. Morarul era un om zdrobit sufletește și trupește de greul muncii, om bogat și desptep, pe când Florica, o fetișcană cam de 19 ani, avea un păr de culoarea castanii, care îi atârna, ca niște fire de mătasă până la genunchi, ochii ca două mure negre, rotunzi și mari acoperiți de niște sprâncene dese împreunate deasupra născiorului, obrazul cărnos, care eră încrestat de niște buzuțe subțiri roșii și fragede ca fraga, la deschiderea cărora se arăau niște dinți mărunți albi ca porțolanul. Când zimbea, — două gropițe ce i-se făceau în obraz și una adâncă pe bărbie, — figuri băgă în oricare voinic, pe care soartea aruncatu-l'a în calea Floricei vreodată. Ea frumoasă; iar trupșorul rotund pe care îl tradă hainele făcute pe trup, o făcea să îi ghimpe la inima multor voinici. De iceia i-au și pus numele prin prejur de: zina morarului și a Poienii.

Drumul eră anevoios, căci prin multele cotituri, suișuri și coborâșuri, îndeosebi

acum, când un întunec se lăsase peste întreg pământul, și o plaie-potop împreună de o vijelie îngrozitoare, care se apropiă ca sfârșitul lumii, îi țintui pe călătorii nostri locului.

— Mai bine eră, dacă nu plecam, așa târziu d'acasă, chiar pe inserate. Uite, tată, ploaia m'a udat până la piele și tremur ca frunza de mesteacăn.

— Hei, hei, Floricuța taichii, că multe de astea, am răbdat eu, de atâți amar de ani.

— Cred, eu, taică, însă, uite mi-a stricat ploaia hainele și cum mă voi arăta mâne la horă.

— Uscase-vor ele taică, uscasevor, ei, ș'apoi, nu-ți fie frică, mai are taica niște gălbiniori în fundul lăzii, cu cari ți-o luă taica altele. Sănătoși să fim. Ș'apoi n'o plouă câtui lumea.

— Mie groază, am o presimțire rea, simt, că ceva rău ne stă în cale. Să ne întoarcem.

— Ei aș, doar de giaba am bătut drumul până aci? Uite, colo se luminează, semn, că furtuna va peri.

— Ba să ne adăpostim sub fagul cel bătrân de colo.

(Va urma).

nul" prinde rădăcini tot mai adânci în mijlocul națiunii. — S'au pus deci să ne pognegrească în fața alegătorilor, căci de, — frica de puterea noastră, de puterea adevărului e mare. Poftească. Insultele lor, nu ne ating, noroiul, ce îl aruncă asupra noastră, nu ne întină. De ce li-e frică, și așa nu vor scăpa. La alegerile viitoare vom sta față în față cu ei și ne vom măsura puterile. Ei înjură, batjocuresc și totuși își iau avântul zicând, că noi îi atacăm, noi îi insultăm. În congregația de toamnă a comitatului nostru, s'au adus învinuiri din partea unui domn, asupra dlui primar *Octavian Bordan*, în calitate de redactor al „Severinului“, că s'ar atacă prin această foaie unii bărbați de frunte ai vieții noastre publice. — Ei bine, dl învinuitor a căpătat răspunsul Il. Sale dlui comite-suprem: scurt și bun. Dl din chestiune, să și-o însemne bine, că nu ne vom lăsa nici când terorizați. Dacă dânșii încep focul, de sine se înțelege, că noi nu vom stă cu mâinile în buzunare, avem dreptul să ne apărăm și ne vom apăra, turtind pe orice tufă care ne va stă în cale. Nu suntem dispuși a ne alătură proverbului: „Turcul te bate, și tot el te judecă“. Domnii „naționaliști“ într'adevăr sunt ca lupul și mielul din fabulă. Ei tulbură apa și când colo, ce să vezi, ne acuză, că noi o tulburăm. Ei bărfesc, ei înjură și tot ei de cătră pădure.

Dl Dr. Babeș, după-cum cetim în „Az ujság“, nr. 238, — iaca așa ca din senin, ne va intentă proces, pentru articolul din „Severinul“ nr. 46, referitor la partidul moderat. — Ne surprinde amenințările dlui Babeș, știind, că înaintea noastră a improcesuat deja și unele foi naționaliste, așa se vede însă, că vom fi și noi fericiții a ne răfui cu dânșul. Dacă spusele foaiei „Az ujság“ se adevăresc, atunci: poftească dl Babeș, — pe noi ne găsește la postul nostru, pregătiți în orice moment.

„Socialiștii fac mari cuceriri în graniță, de când Burdia e la putere“. — Așa îi e cuvîntelul de parcă îi iese sufletelul: „Luptei“. — Nu i-ar muri multe înainte, că lacomă se mai zgâește la vâlăul din care nu-și va unge flitul. Așa să vede, că în scornituri meșteșugite, întreceți chiar pe ucigă-l crucea cel din petri; iar în rafinării sunteți hăpt ca mamonu. Nu mai știți, ce să începeți, cum să tulburați apa. Vă puneți tot șiretlicul în practică și totuși veți ajunge acolo: unde și-a dus mutu iapa. Nu trece număr al „Luptei“, ca să nu amintiți numele Il. Sale dlui C. Burdia, frământându-l în chip și forme. Așa se vede, că aluatul frământat, vi-e delicatessa de predilecție, la ce, trebuie să vă zicem un: poftă bună. În cât privește: „În chipul acesta vom avea mâne, poimâne și anarhiști...“. — Da, ca să vă bombardeze pe voi, cei cuprinși de frigurile morții, și zguduindu-vă puțin să căpătați zgârciurile turbării.

„Dl Octavian Goga — scrie „Lupta“, — după-cum aflăm, va lua un concediu mai lung, pe care îl va petrece în Paris. Apariția ziarului „Țara Noastră“ se va suspenda pe acest timp“. — Dlui Goga îi poftim cale bună... și bătută... Oare care fundațiune, de prin „țara liberă“ i-a făcut posibilitatea de a-și petrece vremea prin patria muzelor? În cât privește foaia dânșului, ne-am îngrijit noi de a trimite vorbă la muntele Athos, ca toată lumea de călugări d'acolo să se pună pe molitve, și biete „Țara Noastră“, să-i facă prohodul. În veci pomenirea ei!

Știri din toată lumea.

Sângele curge încă din belșug în Turcia. — Să vestește din Iemen, că în localitatea Assvi a avut loc o luptă între trupele turcești, devotate guvernului și trupele unite ale lui Ioachi și Idris. Perderile din ambele părți sunt colosale, se evaluează la peste 7000 de suflete. Guvernul a trimis noi trupe.

Grecii din Canea au omorât pe un mohamedan din motive politice. Acest fapt a speriat astfel pe turcii din Creta în cât ei au început să emigreze. Guvernul turcesc va atrage din această pricină atenția puterilor protectoare și le-va cere măsuri pentru a împiedeca emigrarea.

Un nou calif al Musulmanilor. Din Arabia sosesc știri neliniștitoare. Trupele guvernului au reușit să respingă o ceată de revoluționari. Alt grup de răsvrațiți a ocupat o poziție puternică. Șeful acestui grup s'a proclamat de calif al Musulmanilor.

Destrăbălarea în armata franceză, e fără păreche, de când socialismul jidănesc a prins rădăcini în mijlocul ei. Iată un caz, care documentează lipsa de disciplină în armata franceză: Acum câteva săptămâni, la regimentul 134 din Macon, cineva a necinstit steagul regimentului, asvâlnindu-l în latrina casarmei. Fapta rușinoasă, ca și care nu se mai pomenește în analele militare, a săvârșit-o un gornist al regimentului.

Religioasă până la cruzime. Din Milano vine știrea, că nepoata papei Pius X. Anetta Sardo care suferia de mai multă vreme de mania religioasă, spunea la toată lumea, că numai atunci va putea ajunge în raiu, dacă își va curăți sufletul încă aici pe pământ și aceasta se poate face numai prin foc. Astfel zilele trecute și-a vărsat toată haina cu petrol și i-a dat foc. Când au observat-o părinții ce face, era prea târziu orice ajutor, căci în câteva clipe a murit în urma grozavelor dureri, ce a suferit.

O moarte groznică. Proprietarul englez Griffith Huges a fost găsit mort în pădurea din comuna Mold, aproape de Lancashire. Proprietarul s'a fost urcat pe un arbore scorburos, să caute cuiburi de bufnițe. Din nebăgare de seamă a lunecat și a căzut jos pe buturugă și strâns între părății arborului nu s'a putut mișca. Strigățile lui disperate n'au fost auzite de nimeni și bietul om a murit în trunchiul arborului de foame. Cadavrul lui a fost găsit abea acum.

O catastrofă de tren. Zilele trecute s'au ciocnit două trenuri în apropiere de Montreal (America). Trenurile cari alergau unul spre altul cu mare viteză s'au ciocnit așa de puternic, încât vre-o 40 de pasageri au murit pe loc. Numărul răniților e așa de mare, încât nici azi nu s'a putut definitiv constata.

Dramă amoroasă Dintr'ur orașel al Bohemiei vine următoarea știre tistă: Locotenentul Povolny trăia în deplină mulțumire cu nevastă-sa. Pentru timpul marevrelor femeia a plecat să stea la tatăl său. Acți a făcut cunoștința ofițerului W. și făcând să știe cum, cunoștinței i-a urmat dragoste și aceasta a cauzat moartea amândouora. ndrăgostiții s'au dus în marginea orașului la un lac și legându-se de olaltă s'au aruncat în apă.

Asupra lor s'a găsit o mulțime de bani, și de aci se deduce, că vor fi avut poate de gând să fugă în străinătate.

Prăbușirea unei mine. Din New-York vine știrea, că în apropierea orașului Vancouver s'a întâmplat o mare catastrofă, în urma unei explozii dintr'o mină, în care se aflau 60 de muncitori. Dintre aceștia treizeci au murit îndată, restul a fost îngropat sub dărâmături și e puțină nădejde pentru scăparea lor. O mare parte a ocnelor s'a prăbușit, în urma zguduitorii.

Groznică ciocnire de trenuri.

În stația Reverato din Italia, trenul de persoane, care venia din Milano, s'a ciocnit cu un tren, care, staționa pe linie. Au fost uciși 20 de pasageri și foarte mulți gravi răniți. Vagoanele formează o mare grămadă de dărâmături, de sub cari s'au scos până acum 20 de morți și nămăroși răniți în mod groznic. De sub dărâmături se mai aud gemente și strigăte, ceea ce face să domnească temerea, că se mai află mulți morți și răniți, cari n'au putut fi încă scoși.

Dezastrul șpaniol.

Știrile ulterioare de pe câmpul de războiu nu numai că confirmă înfrângerea din săptămâna trecută a Șpaniolilor, dar spun că eșecul acesta a fost un adevărat dezastru. Lupta a fost foarte crâncenă, iar perderile colosale de ambele părți, mai simțitoare însă pentru trupele șpaniole.

Generalul Vicario, dându-și seamă că nu mai e chip să fie piept inamicului, a făcut sfârși supra-omenești ca să asigure retragerea forțelor sale decimate, în spre grosul armatei. Generalul, în desperarea sa, a pierdut orice măsură de prudență și a înaintat prea aproape de focul kabililor. Un glonț l'a lovit în piept, doborându-l la pământ. În momentul acesta, flancul stâng al coloanei începe să șovăiască, sub salvele nutrite ale Arabilor. Generalul Tovar, văzând primejdia, a oprit trupele în loc, făcându-le să reia lupta cu vrăjmașul. În cursul luptei de alaltăieri, Șpaniolii au avut 235 morți și răniți.

Legislație și justiție.

Congrua nu se poate execva. Ministrul de culte și instrucțiune publică, pe baza art. XIV. ex. 1908 a licvidat unui preot gr. or. 400 cor. ajutor de stat. Aceasta sumă pentru o restanță de dare i-au secestrat-o. Preotul a recurs și ministrul-președinte Wekerle, ca ministru de finanțe a dat o ordinațiune (rezoluție la recurs), prin care declară, că secestrarea ajutorului de stat nu are bază legală. Ajutorul se acoardă ca întregire a salariului preoțesc, în consecință la secestrare e supus dispozițiilor legilor de execuțiune, având caracter de salariu. După ce salariile numai dela suma de 2000 cor. în sus se pot secestra, și după ce congrua, respective întregirea dată de stat, nu trece nici când de suma de 1600 cor., e fără nici o îndoială evident, că ajutorul de stat, dat ca întregire de salar preoților: nu poate fi secestrat.

Cochetatul femeii este cauză de divorț (despărțire). Curia, cel mai înalt for judecătoresc din patrie, în o cauză de di-

vorț a enunțat, că cochetarea femeii formează motiv de divorț. În motivarea sentinței se zice, că cochetarea și peste tot purtarea unei femei căsătorite față cu bărbați străini, în mod nepotrivit cu poziția ei de soție, provocător, ba apt chiar și a deduce din el infidelitate față cu soțul, formează motiv de divorț.

Cartea de lucrător industrial (Arbeitsbuch), se putea dobândi până acum numai dacă lucrătorul respectiv era în stare a prezenta documentele autentice asupra domiciliului său. Până la procurarea acestora, lucrătorul primea un atestat provisoriu, pentru un termen scurt și erau atât el, cât și stăpânul adese expus la multe neplăceri. Acuma ministrul de comerț a dat ordin tuturor autorităților industriale, ca să elibereze cărți definitive de lucrători și fără documente de domiciliu. Lucrătorul, eventual calfa, pentru ușurința de a documenta indentitatea va trebui numai să se iscălească pe prima pagină a cărții sale de lucrător.

Prescripția delictului pentru usură. În urma hotărârii Curiei cu data de 8 Ianuarie 1903 Nr. 219 prescripția delictului pentru usură nu se socotește, începând dela data contractării împrumutului, ci dela încetarea raportului de împrumut.

NOUȚĂȚI.

KĂLINDAR SĂPTĂMĂNAL.

Anul 1909. Luna Octombrie (Răpciune) are 31 zile.

Zilele	Calendarul vechiu	Calendarul nou
Dum.	4 P. Ierotei	17 Hedwig
Luni	5 M. Hariton	18 Luca
Marti	6 † A. Toma	19 Ferdin.
Merc.	7 M. Sergie	20 Vendelin
Joi	8 C. Pelagia	21 Ursula
Vin.	9 † A. Iacob	22 Cordula
Sâm.	10 M. Eulampie	23 Ioan

Dum. a 21-a d. Rusalii, ev. 4 d. Luca, gl. 4, v. 10.
„Zis-a Domnul: pilda aceasta: eșit-a sămănătorul...”

Știre personală. Il. Sa dl consilier și deputat dietal *Constantin Burdia*, începând din 9 l. c., se află acasă. Mercuri în 13 l. c. Il. Sa se simți cam bolnav, de aceea pentru vre-o zi două nu va părăsi locuința. — Dorim Il. bărbat grabnică recreație, pentru a-l vedea deplin sănătos în mijlocul nostru.

Adunarea ordinară de toamnă a reprezentanței „Comunității de avere”, se va ține în 19 Octomvrie 1909 la orele 10^{1/2} a. m., despre ce on. prezidiu înștiințează, că numai acele suplici incurse după staverirea ordinei de zi se vor pertracta, cari vor incurge la comitetul „Comunității de avere” cel puțin cu 5 zile înainte de adunare și sunt bine motivate.

Ordinea de zi:

1. Raportul general despre evenimentele și dispozițiunile mai însemnate dela ultima adunare generală ordinară. — 2. Preliminarul fondului pădurilor și fondului caselor, pe anul 1910. — 3. Vânzarea pădurilor din ținutul „Bradu moșului”, „Purcar” și „Ciula”, aparținătoare foresteriei din Teregova. — 4. Propunerea referitor la înființarea economiei de model, proiectată în ținutul comunei Mehadia. — 5. Propunere pentru descrierea

daunelor silvanale neincassabile. — 6. Alegerea comisiunii de reviziune pe anul 1910. — 7. Suplici incurse mai târziu. — 8. Eventuale propuneri ulterioare ale comitetului. 9. — Alegerea alor 2 reprezentanți pentru autentificarea protocolului adunării generale. Caransebeș, la 9 Octomvrie 1909.

Constantin Burdia,
cons. aul. președ. al „Com. de avere”.

Soția clironomului — ducesă. Maj. Sa, ca suprem șef al casei de Habsburg, a ridicat pe princesa de Hohenberg, soția arhiducelui moștenitor, la rangul de ducesă.

Dela comitat. Cu finea anului curent, expiră timpul, pe cât a fost aleasă comisiunea verificatoare comitatensă și comitetul administrativ. În gongregația de toamnă au fost însă realeși resp. numiți în comitetul administrativ: grof Bissinger Ernő, Boros János canonic, Graenzenstein Arthur, comandant în penziune, Dr. Fischer Benő avocat și Dr. George Popovici; în comisiunea verificatoare următorii: Deutsch S. Ignác, Dr. Fränkl Nándor, Schieszler Zsigmond, Boros János și Rezei Fábuzs, în aceasta comisiune Il. Sa dl com.-supr. a numit pe domnii: L. Pop. Dr. P. Miksa, G. Popovici.

Deputatul Siegescu ca toți Români cu idei sănătoase în privința politică e expus și dânsul mereu diferitelor atacuri. Mai ieri s'a scris, că el e azi și profesor și deputat cerându-și concediu pe un an întreg (?). Ei bine, lucrul nu stă așa. El nu e pe concediu, ci e profesor activ și azi și are dreptul a fi, fiindcă mandatul e atacat. În consecință nu e dator a abzițe de postul său, el încă la timp a arătat incompatibilitatea. Faptul că e și comisar ministerial, nu are a face și a zice nimic, deoarece acesta e numai o misiune, un cerc de activitate, iar nu o denumire. Cei cari zilnic îl atacă își arată numai jaluzia, făurindu-și motive de răzbunare pentru-că nu li-a fost de soarte dat să stăpânească „ei”, ceriul și pământul.

Numire. Dl ministru de culte a numit în postul de subinspector școlar reg. la Reșița, pe dl Mihail Papp.

Banii orfanali, cari sunt de prisos ai comitatului Caraș-Severinului — în ședința sa, — Congregațiunea a hotărât ca să se depună spre fructificare la următoarele bănci: Krassói Takarékpénztár, Banca populară din Lugoj, Délmagyarországi bank, Első Takarékpénztár din Caransebeș, și Banca nouă din Caransebeș.

Veith Béla, consilier de curte. Aflăm din loc sigur, că în curând va apărea în foaia oficioasă, numirea și ridicarea din partea Maj. Sale, adlui director-suprem, al căilor ferate Austro-Ungare: *Veith Béla*, la rangul de consilier de curte reg. ung.

Numiri. Dl ministru de agricultură a numit de pracicanți-ingineri la Orșova pe dl Manksinszky Gyula, iar pe dl Iulius Novratil la oficiul de pădurărit din Lugoj.

— Il. Sa dl comite-supr. Fialka Károly, a numit în postul de proto-asesor comitatens pe dl avocat din Biserica-albă Dr. Schab Mátys, pe dl Dr. Knothy Viktor notar la scaunul orfanal comit. de assesor, pe dl Halmos Jszkár de notar la scaunul orfanal comitatns.

D-șoara Elena Zunia, în folosul școlii ei private arangiază Sâmbătă în 16 Oct. n. în sala cea mare Lichtneckert: Teatrul-concert cu joc. Piezele teatrale vor fi predate în trei limbi. Invităm prin aceasta on. public a participa în masse, căci va fi o serată de surprize plăcute.

Noul comandant al diviziunii de pe insula Ada-Kaleh, a fost numit în locul dlui locotenent Heim Jenő: dl Wallensics N. locotenent din reg. de infant. Nr. 43.

Necrolog. *Hart Károly* arhitect în Timișoara, a răposat, în etate de 51 ani. Răposatul e ziditorul edificiului de închiriat al „Comunității de avere” din Caransebeș și al palatului, acum în lucrare, al băncii „Uj Takarékpénztár”.

Asociația de muzeu a comitatului Caraș-Severin, își va ține, Duminecă, la ora 11, adunarea generală în sala din etaj a teatrului orașenesc din Lugoj. Atragem luarea aminte a membrilor să se prezenteze la această adunare, care are obiecte importante la ordinea zile. La caz, că membrii nu sunt în număr, adunarea nu se poate ține.

Chinez înjunghiat. Muncitorul Hents Károly din Szekul-Kuptore, a ținut calea chinezului Ioan Pocorni de-acolo, și luându-se la ciartă, Hents, a pus mâna pe cuțit și l-a împlântat în măruntaele chinezului, care după scurte chinuri și-a dat sufletul, lăsând în urma sa văduva soție cu 3 orfani.

Căsăpiti de roatele trenului. Marți în 12 l. c., pe la 6 ore seara o trăsură aducea dela gara din loc: trupul zdrobit de roatele trenului al frânarului *Ioan Loga*, din Teregova, care eră staționat în Armeniș. Bietul om tocmai voia să încopcieze unele vagoane, când deodată s'a descopciat un vagon și ca un fulger l'a ghemuit sub roate zdrobindu-i piciorul drept cu desăvârșire, cel stâng dela genunche în jos, apoi mâinile și foalele au fost deasemenea rănite oribil. Bietul muncitor a fost adus în spitalul din Caransebeș într-o stare îngrozitoare. Dela tren până la spital în trăsura în care fu adus se făcuse un lac de sânge, din care apoi picură, lăsând dungi după sine pe stradă, gemetele de durere, ale bietului om își sfășiau inima. La spital i-s'au dat bietului om îngrijirile de lipsă la moment. Nu e însă nădejde să scape cu viața.

Cârciumele închise. Comunele aparținătoare cercului pretorial Sacul, din comitatul Caraș-Severinului, au hotărât ca în zile de Duminecă să țină cârciumele închise.

Expoziția de galițe (hoare) din Găvoșdia, lângă Lugoj, s'a deschis Dumineca trecută în prezența comitelui, vice-comitelui și a unui public nu prea numeros. Doi țărani au salutată în câteva cuvinte, frumos rostite în limba română, pe trimisul ministerului de agricultură, pe presidentul reuniunii de agricultură și pe toți vizitatorii acestei expoziții de hoare. Dl comite le mulțumește, promițându-le tot spriginul posibil și declară expoziția de deschisă. Au vizitat apoi cu toții toate galițele expuse și s'au împărțit trei premii. Al treilea premiu la primit frumoasele găște ale părintelui Simeon Blajovan din Hodoș. Bine fac țărani noștri, că se interesează și profită de astfel de ocaziuni, cari numai folos le pot aduce. După

vizitarea expoziției s'a servit apoi dejunul „papricaș de iepure“, foarte gustos, în care timp un grup de tineri au cântat câteva doine românești. Vizitatorii au plecat apoi foarte încântați de cele văzute.

Adunarea de toamnă a congregațiunii din com. Aradului, a votat suma de 1000 cor. pentru răscumpărarea locului, unde au fost executați în 1849 cei 13 martiri, generali maghiari.

Colonel austriac arestat în Montenegro. Colonelul austro-ungar, baron de Hohenwiell, trimis fiind de ministeriul de război să cumpere cai pentru armată, a fost eroul unei neplăcute aventuri la granița montenegreană. Colonelul, care se află acum la Cataro a făcut zilele trecute o preumblare până la Granița Montenegrului, pe care, din greșală, a depășit-o cu vreo 200 pași. Deodată s'a pomenit cu păzitorii de frontieră, care la declarat arestat, ducându-l la Nieuș. Aci i-s'a luat un portofel cu 2800 coroane, din care i-s'a înapoiat 1250, iar restul a fost oprit pentru visteria Statului montenegrin. Numai după ce și-a dat cuvântul de onoare, că din eroare a trecut granița, a fost pus în libertate și reconduc, tot sub escortă, până la frontieră, de unde s'a întors la Cattaro. — Curat banditism montenegrin.

Bombă în curtea unei crișme. La Cacova într'o crișmă, pe când niște proprietari de vie își țineau acolo ca un fel de petrecere a culesului de vii, o mână nevăzută a aruncat în curtea birtului o bombă de dinamit, care a înspăimântat toată împrejurimea.

Principesa Luisa de Belgia, sora principesei Stefania se va stabili în Ungaria, unde are de gând să-și cumpere o moșie potrivită.

Gura rea și urgia poporului. Într'un sat din Bihor s'a iscat foc la casa unei văduve. În decursul stângerii o gură de femeie rea a împrăștiat vestea, că focul a fost pus de vecinul văduvei. Într'un moment poporul a atacat casa vecinului, l'a scos afară și l'a ucis în mijlocul drumului. Femeea lui și fata au putut scăpa cu fuga până în marginea satului, dar poporul înfuriat s'a luat după ele și ajungându-le le-a ucis și pe dânsese.

În procesul de înaltă tradare dela Agram s'a pronunțat sentința în 5 Octombrie la oarele 7 și jumătate. Acuzații au refuzat de a se prezenta în sala desbaterilor. Președintele a declarat, că renunță la dreptul său de ai aduce cu forța la ascultarea sentinței. Au urmat apoi cetirea ei: Frații Pribiczevicz au fost condamnați la 12 ani temniță grea, ceilalți acușați la câte 7—4 ani de temniță, 18 acușați au fost achitați.

Bandiți contra unui tren accelerat. Contra trenului accelerat dinspre Cluj-Oradea-mare s'a comis un sângeros atentat în decursul zilelor trecute. În gara dela Mezötelegd, doi indivizi turmentați s'au urcat în trenul accelerat fără bilet și așa de subit încât conductorul nici nu i-a observat. Imdată ce s'a pus trenul în mișcare au năvălit cu cuțitele scoase într'o cabină a unui vagon de clasa I. și au atacat pasagerii cari se aflau înlăuntru. Mulți dintre aceștia dormiau doborâți de oboseala drumului, iar când au fost atacați de cei doi indivizi au fugit pe coridoarele vagonului țipând de spaimă. Mai mulți dintre călători au fost răniți prin lovitură de cuțite iar un notar era să fie omorât dacă personalul trenului nu ar fi intervenit la vreme. Atentatul pungașilor a produs o panică teribilă și numai cu mare greu au putut fi puși în imposibilitate și la gara din Oradea predați autorităților.

Ce face beutura. O trăsură din Cacova, cu doi flăcăi turmentați de beutura, s'a ciocnit cu o trăsură care venea repede dinspre Oravița. Unul dintre flăcăi a rămas mort pe loc.

Și-a înjunghiat feciorul. Alexandru Orban, un econom cu stare din comuna Bács, trăia de multă vreme în mare dușmănie cu feciorul Iosif Orban, tatăl și fiul s'au întâlnit în crâșmă, au dat în vorbe, au început a să sfădi. Tânărul nici de cum n'a încetat cu vorbele de ocară. Zădarnice au fost vorbele ortacilor săi, el își bătea joc de bătrânul său tată. Bătrânul a ascultat câva timp cu răbdare suduielile feciorului său, pe urmă însă s'a infuriat foc, a pus mână pe cuțit, s'a aruncat asupra feciorului său și l-a străpuns. Tânărul Orban a murit la moment. Pe tatăl ucigaș, care a crescut deja 11 copii și are un trecut nepătat, jandarmii l-a deținut.

Pușcă cu care se poate ținti în întineric. O sezațională invenție, menită să revoluționeze întreaga artă a zăboiului, a fost făcută de un german, din Dortmund (Prusia renană). E vorba nici mai mult nici mai puțin, decât de adoptarea unui aparat, grație căruia cu orice pușcă se poate ținti și noaptea, fie ea cât de întunecoasă. Sistemul constă dintr'un reflector care luminează obiectivul, iar acesta poate fi lămurit deosebit cu un ochian, de asemenea fixat pe armă. Mai mulți ofițeri superiori tehnicieni au experimentat invențiunea și au rămas entuziasmați de preciziunea cu care se poate ținti, în întunecimea cea mai adâncă.

Din Belgrad anunță foile sârbești că directorul domeniilor coroanei: Vuici, la convocarea regelui Petru, a întocmit o nouă ordine de casă pentru curtea sârbească. Punctul cel mai interesant în această nouă ordine este acela, unde se opește membrilor din familia regală să facă datorii mai

mari de cât un sfert din apanajul de care se bucură.

Un pungaș gentil. În orașelul Blomfield din America locuiește o familie Williams. Într'o seară stând de vorbă bărbatul și femeia au auzit pe cineva cotrăbăind prin pivniță și au plecat să vază cine-i. Au și găsit un pungaș ascuns după un cuptor vechiu și spre ei ținea întinsă o mână slăbită, dar înarmată cu un revolver cerșind cu voce plângătoare bani, spunând că numai împins de mizerie face acest pas. Femeii fiindu-i milă de el l-a întrebat dacă-i sunt destul douăzeci de dolari și a plecat să-i aducă. Primind banii pungașul și-a cerut iertare pentru vizita neobicinuită și a plecat fâgăduindu-le că îndată ce va da de parale îi va înapoia. De atunci familia Williams așteaptă mereu să vadă de se va ținea oare pungașul de vorbă.

Catastrofă îngrozitoare. La fortificațiunile în România de pe linia Galați-Nămoloasa la tragerile artileriei de cetate s'a întâmplat o nefericire groaznică. Un șrapnel a explodat tocmai în gura tunului. Doi soldați și un vagmistru au fost sfâșiați în cel mai larg înțeles al cuvântului. Puterea de explozie a fost atât de puternică, încât din nefericiții soldați nu s'au găsit alte resturi decât numai degete, o parte a testii, trei cisme și o capelă. Incolo nimic. Ca prin minune a scăpat neatins căpitanul Urzescu, care controlă încărcarea tunului și eră lângă tun, precum și un brigadier (caporal), a cărui scăpare este deadreptul miraculoasă. Acesta stătea la spatele celor doi soldați. Nu i-s'a întâmplat nimic, afară doar de spaimă. Cei doi soldați morți urmau să fie concediați peste opt zile.

Omorul Haverda. Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că înainte de aceasta cu câteva luni, în orașul Szabadka a fost asasinată văduva Haverda, prin un glonț de revolver, venit pe ascuns.

Cercetarea pusă în curgere a scos la iveală, cumcă omorul acesta a fost pus la cale, de chiar fida defunctei, Maria Haverda pentru a ajunge mai iute la moștenire. Din instrucțiunea, care a avut loc, s'a constatat, că asasinul a fost individul cu numele Janossy un fost vice-notar în Ujpest, ibovnicul Măriei. În crima aceasta Jánossy a fost ajutat prin un alt ibovnic al Măriei, prin Vojta Antal, un fost slujbaș al poliției, precum și de Klein Pál Lipot, un creditor al Mariei, care pe calea aceasta voia să ajungă la banii săi înmulțiți prin cămătărie.

Cercetarea terminându-să în zilele trecute, procurorul și-a înaintat actul de acuză, prin care procurorul tribunalului din Szabadka, acuză pe Jánossy Aladár, în baza §-ului 278 din codul penal, pentru asasinare în calitate de făptuitor, pe Haverda Maria și Vojta Antal, în baza aceluiaș §, ca

ILUMINAȚIE ELECTRICĂ CU STABILIMENT

pentru castele, edificii economice, fabrici, otele după propriul sistem.

Se poate combina cu apeduct și mașini agronomice.

Multe referințe de primul rang.

Indrumări și prospecte dă

SINGER F. și R.

antreprisă de ingnerie și electrotecnă

Budapest, V. Kálmán-utca 15.

TELEFON 63—01.

intârători, iar pe Klein Pál Lipót ca complice al asasinării. Din aceasta să vede lămurit, că procurorul ar vrea să se pronunțe asupra lui Jánossy, Haverda și Vojta, pedeapsa spânzurării, fiindcă § citat pedepsește cu aceasta pedeapsă pe aceia, cari au ajuns în conflict cu ea.

Dorul mândrii.

Firicele de mohor
Ghiță, bade bădișor,
Când treci sara pângă noi

Pune-ți clopote la boi,
Și-ți fă biciul de mătăasă
Să te-aud bade din casă,
Flori de crin pune-ți la pept
Ca eu bade să te-aștept,
Cu sânuțul desfăcut
Și ochii să ții sărut,
Să ies bade la porțiță
Să-ti dau apă și guriță,
Să-ți dau apă de gustare
Buze moi de sărutare,
Apă rece de gustat

Guriță de sărutat.
Doinește bădică bine
Când treci sara pângă mine,
S'adorm bade liniștită
Cu floarea de crin în chică.

Poșta Redacției.

Dlui V. M. învățător în V. Corespon-
dența se va publica începând cu n-rul viitor,
cu întrerupere, căci e prea lungă de a se
publica deodată.

2860/1909 adó szám.

Publicațiune.

În înțelesul §. 16 al art. de lege 44 din 1883, să aduce la cunoștință publică că: opera-tul prescrierii aruncului de stat pentru spi-tale este espus vederii-publice până în 20 Octomvrie, — în localitățile perceptoratului orășneesc — în care timp, în decursul ore-lor oficioase să poate privi din partea inte-resaților. — După-ce toate prescrierile sunt îndeplinite și aprobate, să provoacă acum publicul solvent de dare, ca să-și prezenteze cărticica de dare la controlorul de cassă, ca să i-să inducă darea cu care e eventual în restanță — sub urmările execuțiunei, să și-o achite.

Caransebeș, la 7 Octomvrie 1909.

Puskov,
városi adóhivatal- és pénztári főnök.

R. GRAU și FIUL CARANSEBEȘ

Telefon 47.

păpucar.

Telefon 47.

*Cel mai mare magazin pentru
domni, dame și copii.*

Singurul vânzător a renumitelor
fabricate :

**„Cobrak’
„Danubia’ „Chasalla’**

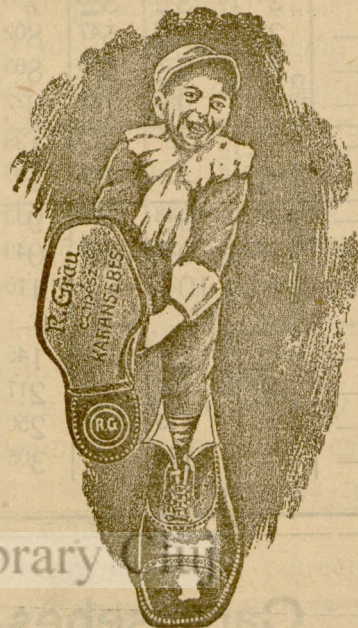
precum și a ghetelor curat americane.

Galocini curat de Petersburg marca „Treiuighiu“.

Face ghete fine, moderne dudă măsură.

Lucrătoare arangiată de a lucra cu
mașini.

— Reparează prompt și efin. —

„MEHADIA“

Cassă de păstrare pe acții în Mehadia.

Acoardă împrumuturi hipotecare replăti-bile în 10, 15, 20 ani în rate semestrale; împrumuturi cambiale cu acoperire hipote-cară, escontează cambii cu 3, eventual cu 2 subscrieri, pe timp de 3 până la 6 luni, acoardă împrumuturi (anticipatiuni) pe ama-nete și pe efecte. Primește

**depuneri
spre fructificare**

pentru cari solvește 6% interese. Interesele neridicate se adaug 6 în 6 luni, anume la 1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an la ca-pital și se fructifică mai departe. Darea pentru interesele de depuneri o solvește institutul. Depuneri se pot face și prin poștă, având a se indica adresa exactă a de-ponentului. Rezolvarea urmează cu întoar-cerea poștei. Abziceri și ridicări încă se pot face prin poștă.

Direcțiunea.

TIPOGRAFIA LUI JACOBOVITS
din Karánsebes primește spre
efectuare:

totfelul de tipărituri bătătoare
în arta tipografică.

Fabrica de țiglă și cărămidă, cu abur a orașului Caransebeș.

Recomandă onoratului public fa-bricațiunea sa de prima calitate
pe lângă cele mai avantajoase
prețuri.

Calitate exemplară
= de primul rang =
precum :

cărămidă de mașină, cără-midă pentru zidit preșuită (ke-ramit), pentru baltituri. Țiglă mică de mână, țigle presuite cu mașina, țigle pentru coama caselor, țigle crestate fran-
= ceze și țigle catranizate. =

Modalități de solvire avanta-
= gioase și după invoiala =

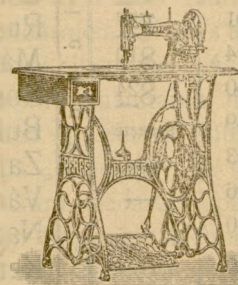
Roagă sprijinul on. public

MILINYI RÓBERT,
directorul țiglariei orașului.

Mașine de cusut

Pfaff

pentru economia casei și
industrie.

Ameliorările cele mai noi.

= Încredere necondiționată. =

O mașină de cusut ieftină e pentru eco-nomia casei un obiect foarte scump și nefo-lositor, deoarece în continuu cere reparaturi și tocmai atunci nu funcționează când e mai de lipă.

Deposit la :

Adalbert Blascheck
Karansebeș.

Mersul trenurilor reg. Ungare

valabil din 1 Maiu 1909.

Budapesta—Timișoara—Lugoș—Caransebeș—Orșova—Verciorova și înapoi														
Pers. 712	Accel. 708	Pers. 714	Accel. 704	Pers. 728	Pers. 710	Expr. 702	Numele stațiilor:	Expr. c/701	Pers. 163/709	Pers. 727	Pers. 715	Accel. 3/703	Pers. 713	Accel. 15/707
830	940	1205	240	735	805	1130	pl. Budapesta (gara de apus . sos.	1250	715	725	1040	125	405	635
604	251	857	822		526	434	sos. Timișoara-Iosefin . . . . . pl.	801	945	—	436	750	—	117
1145	702	—	1145		925	—	sos. Bazias (189) . . . . . pl.	—	428	—	Pers. 328	pers. 955		
1100	—	1100	1100		738	—	" Arad (156) . . . . . "	—	709	—	741	615	739	—
1008	450	p. I-III 740	1008		1001	—	" Băile Buziaș (166) p. la 31 Mai "	—	725	Pers. I-III	520	I-III	1118	
pers. 744	1118	1118	515	pers. 742	520	—	pl. Băile Buziaș (166) dela 1 Iulie sos.	—	1008	743	1001	1001	450	450
I-III	1217	1217	428	I-III	328	—	" Bazias (189) . . . . . "	—	1145	I-III	—	236	702	702
			448		615	—	" Arad (156) . . . . . "	—	1100	—	1100	1100	356	356
635	—	247	831	540	755	440	pl. Timișoara-Iosefin . . . . . sos.	755	734	912	641	734	1240	—
642	—	254	837	547	802	—	sos. Timișoara-Fabric . . . . . pl.	—	727	906	634	728	1233	—
647	—	212	838	550	805	—	pl. Timișoara-Fabric . . . . . sos.	—	725	905	633	727	1228	—
838	—	934	938	728	922	541	sos. Lugoș (193) . . . . . pl.	646	610	723	505	621	1105	—
—	—	842	—	—	138	—	sos. Băile Buziaș (193) . . . . . pl.	—	—	—	—	—	943	—
—	—	805	—	107	107	—	" Ilia (Marosillye 193) . . . . . "	—	—	237	—	—	720	—
846	—	442	943	745	933	543	pl. Lugoș (193) . . . . . sos.	644	559	713	459	611	1052	—
956	—	546	1027	848	1043	627	sos. Karansebes (175) . . . . . pl.	602	459	615	400	528	950	—
—	—	557	1037	—	1116	633	pl. Karansebes (175) . . . . . sos.	656	452	—	—	522	930	—
—	—	605	—	—	—	—	" Ujkaransebes boctăria 55 . . . . . "	—	443	—	—	—	923	—
—	—	830	1238	—	146	829	" Herkulesfürdő (Băile Herc.) . . . . . sos.	345	220	—	—	324	644	—
—	—	858	104	—	217	854	sos. Orșova . . . . . pl.	315	140	—	—	255	605	—
—	—	—	115	—	256	859	pl. Orșova . . . . . sos.	255	1259	—	—	221	—	—
—	—	—	124	—	305	907	sos. Verciorova . . . . . pl.	245	1250	—	—	213	—	—

Caransebeș—Hațeg și înapoi.

Amestecat 6412	Amestecat 6414	Per. și am. 6416	Numele stațiilor	Amestecat 6411	Amestecat 6413	Amestecat 6415
—	1015	940	pl. Bpesta gara-apus . . . . . sos.	635	715	—
—	755	300	pl. Timișoara-Iosefin (172) sos.	1240	734	—
—	816	140	pl. Orșova (172) . . . . . sos.	217	858	—
—	1122	610	pl. Karansebes (172) . . . . . sos.	730	418	—
—	—	—	Karansebes-cazarm.	723	411	—
—	1135	623	Karansebes-fabr.-țigl.	718	406	—
—	1148	636	Jász	702	380	—
—	1156	644	Obrezsa	656	344	—
—	1208	656	Glimboca	645	332	—
—	1235	726	Nándorhegy	630	316	—
—	1247	738	Csirésa	605	256	—
—	101	757	Ruszkab.—Voiszlova	554	244	—
—	114	810	Márga	533	226	—
408	150	824	Bouczár	521	214	905
458	239	—	Bukova	—	101	817
552	333	—	Zajkány	—	1207	723
615	406	—	Várhely	—	1141	657
629	420	—	Nagypestény	—	1102	623
635	428	—	Kernyesd	—	1054	616
644	438	—	Poklisa	—	1043	606
706	501	—	Hátszeg	—	1018	544
715	510	—	sos. Váralja (159) . . . . . pl.	—	958	528
1035	820	—	sos. Piski (159) . . . . . pl.	—	610	402
1006	755	—	sos. Petrozsény (159) . . . . . pl.	—	715	1036

Cupeuri directe, cari nu se schimbă sunt următoarele:

Budapesta gara-apus—Băziás cl. I—II.
Din Budapesta pleacă la 805 seara. || Din Băziás pleacă la 428 d. am. cl. I—III.

Budapesta gara-apus — Orșova cl. I—II.
Din Budapesta pleacă la 1015 noaptea.
Budapesta gara-apus—Băile dela Buziaș.
(Peste Timișoara-Iosefin clasa I—II.)
(Numai din 15—Iunie 15 Septemvre.)
Din Budapesta pleacă la 940 dimineața || Din Buziaș pleacă la 1118 dimineața.

Timișoara-Iosefin—Oravicza :
Din Timișoara-Iosefin pleacă la 843 seara.
Din Oravicza pleacă la 225 noaptea.

Cupeuri restaurante se adaugă între:
Budapesta gara-apus și între Karansebes, daici pleacă la 528 dimineața. || Din Budapesta pl. la 240 după amez.

Explicarea semnelor: Timpul de noapte se cotește dela orele 600 până la orele 559 min. Minutele ce sunt cu linie din jos. de exem. 00 înseamnă orele de noapte.

ANUNCIURI se primesc în toate zilele cu prețurile cele mai moderate la administrația foii noastre. ::